

1

2

3

4

architektura: 1 kámen, trvanlivý a těžký, byl materiálem egyptských pyramid, antických chrámů (na obr. Parthenon v Athénách) a středověkých katedrál; 2 sklo ve spojení s ocelí a ocelbetonem umožňuje stavby nesmírně transparentní a otevřené. Jeoh Ming Pei vytvořil z tohoto materiálu originální esteticky náročné stavby, jako např. Pyramidu v pařížském Louvru (1987); 3 dřevo jako stavební materiál sloužilo v mnoha kulturách světa k umělecky hodnotným a vysoce vyvinutým stavebním formám, např. v tradiční korejské architektuře (na obr. korunovační palác v Soulu). Dřevo je snadno opracovatelné, má znamenitou pevnost a pružnost a tlumí horko; 4 bambus, větvičky a pletivo slouží domorodcům v černé Africe nebo v pralesích Jižní Ameriky ke stavbě chýší

vitelské, v renesanci, v baroku i později.

archiv, 1. soubor nosičů informací dokumentární povahy, vznikající výběrem z dokumentů institucí nebo osob pro věd. n. správní účely; 2. instituce shromažďující, zpracovávající a pečující o archiválie podle určité příslušnosti za účelem jejich věd. i prakt. využití; 3. budova či místnost, kde je a. uložen; 4. *inform.* oblast výpočetního střediska nebo vymezená paměťová média, na nichž jsou uskladněny datové nosiče jako disky, pásky, které obsahují archivní data, data pro následné evidenční nebo kontrolní účely.

archiv filmový, sbírka dokumentů, listin, fotografií, odborných knih, film. tisku a plakátů, pozůstalosti významných tvůrců a teoretiků a především film. → kopii, součástí archivu je → filmotéka, archivní kino, knihovna a dokumentace. V České republice → NFA (Národní filmový archiv).

Archiv orientální, orientalistický věd. čas., který vydává od r. 1929 do

svět. jaz. Orientální ústav AV ČR v Praze.

archiválie, písemnosti a jiné významné materiály, které vznikly z činnosti státních a jiných orgánů, organizací i jednotlivých osob, mají trvalou dokumentární hodnotu a jsou uloženy v archivu.

archivář, správce veřejného nebo soukromého → archivu; zpracovává, zpřístupňuje, organizuje a pečuje o písemnosti, např. akta, knihy, dokumenty, listiny, a zajišťuje trvalé uchování písemností vybraných k trvalému uchování.

archivní fond, soubor archiválií vzniklých organickou činností jedné instituce nebo osobní činností fyzické osoby, uložený v archivu.

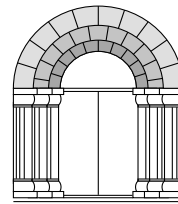
archivní vína, nejvyšší stupeň kvality vína. A. v. zahrnují maximální rozsah odstupňování sladkosti, bohatství chuti a buketu. Vyrábějí se pouze ze zaslých hroznů napadených ušlechtilou plísní; minimální hustota moštu – 150 → stupňů podle Oechsle, minimální obsah alkoholu 5,5 %. Výťažnost je i v příznivých

ročníkách velmi nízká. A. v. lze skladowat 100 i více let.

archivnictví, obor zabývající se teorií, metodami a prostředky práce v archivech a jejich vývojem.

archivolta [it., řec., lat.], plasticky nebo barevně zdobené čelo oblouku, spočívající na podpěrách; ojedinelý výskyt již v době helénistické, původ lze odvodit od → architrávu; u velkých rom. kostelů a got. katedrál často s bohatou soch. výzdobou, která pokračuje v → ostění.

archonti [řec. vládci; j. č. *archón*], nejvyšší státní úředníci v Athénách; 683/682 př. n. l. byla úřední doba omezena na 1 rok a archontát byl rozdělen na tři osoby: *archón eponymos*, hl. představitel města, po němž byl jeho úřední rok pojmenován (datovalo se podle seznamu těchto a.); *archón basileus*, hlava stát. náboženství, nejvyšší obětník; *archón polemarchos*, vrchní vojévůdce. Ve 2. pol. 7. st. přistoupilo ještě šest *a. thesmothetů* (thesmothetai, soudci) s právními funkcemi. Úkoly a pravomoce a. nově stanovil → Solón

archivolta